

ÅTTATIO ell. ÅTTIO, grundtal. Åtta gånger tio. *Å. är gammal.*

ÅTTATIONDE ell. ÅTTIONDE, ordningstal. Som följer i ordningen näst efter den sjuttionde nionde.

ÅTTATIOTAL ell. ÅTTIOTAL, n. 5. Antal af åttio. *Han är på å-et, på åttionde året.*

ÅTTATIOÅRIG ell. ÅTTIOÅRIG, a. 2. Som varar eller varat åttio år; åttio år gammal.

ÅTTATUSEN, grundtal. Åtta gånger tusen. ÅTTATUSENDE, ordningstal. Som följer i ordningen näst efter den sjutusen niohundrade nittionde nionde.

ÅTTAÅRIG, a. 2. Som varar eller varat åtta år; åtta år gammal.

ÅTTING, m. 2. Åttiondedelen af en tunna.

ÅTTIO, m. fl., se *Åttatiq.*, &c.

ÅTTKANT, m. 3. Se *Åttahörning.*

ÅTTKANTIG, a. 2. Som har åtta kanter. *Å-t jern.*

ÅTTKANTJERN, n. sing. Åttkantigt jern.

ÅTTONDE, ordningstal. Som är näst efter den sjunde. *Hvar å. dag, vecka. För det å.*

ÅTTONDEDEL, m. 2. En del af ett helt, som är deladt i åtta lika stora delar. *Å-s not*, ell. blott *åttiondedel*, not, hvafs valör är blott en åttiondedel af en hel not. *Å-s takt*, takt afdelad i åttiondedelar, t. ex.: *tre å-s, sex å-s takt.*

ÅTVARNA, v. a. 1. Se *Varna.*

ÅTVARNING, f. 2. Se *Varning.*

ÅVATTEN, n. 3. Vatten uti eller hämtadt ifrån en å.

ÅVERKA, v. p. 1. Göra åverkan på. Jfr. *Åverkan*, bem. 1. *Å. skog.*

ÅVERKAN, f. sing. indef. 1) Olofligt begagnande af hvad annan man tillhör. Säges endast i fråga om skog, fruktträd o. s. v. *Å. å skog. Göra å. å allmänningen.* — 2) Skada, som förorsakas genom yttre inverkan. *Luftens, tidens å. En kroppsskada utan yttre å.*, som tillkommit utan yttre våld.

Ä.

Ä, n. 4. 1) Sjelfjudande bokstaf, den tjugonde-åttonde i svenska alfabetet. Bibehåller alltid sitt eget ljud, såsom: *Är, ära, ärt, äska.* — 2) Det ljud, som höres, då bokstafven *ä* uttalas. Man säger äfven *ä-ljud.*

Ä', förkortning af *Är* eller *Äro*, i hvardags-språket.

ÄCKEL, ä'ck'l, n. sing. (t. *Ekel*) 1) En egen obehaglig känsla, yttrande sig i stark vedervilja för mat och dryck öfverhufvud, eller för något visst slag deraf, i sin högsta grad åtföljd af rening till eller verklig kräkning. *Känna ä.* — 2) (fig.) Se *Vämjelse*, bem. 2, a och b. [Eckel.]

ÄCKLA, v. a. o. impers. 1. Förorsaka äckel. *Maten ä-r mig. Allt ä-r honom. Det ä-r mig.* [Eckla.]

ÄCKLIG, a. 2. Som förorsakar äckel. Säges både i egentlig och figurlig mening. *Ä. mat.* (Fig.) *Ä-t beröm.* — *Syn.* Se *Vämjelig.* [Ecklig.]

ÄCKLIGHET, f. 3. Äcklig beskaffenhet; äcklig smak, lukt. — *Syn.* Vedervärdighet, Vidrighet. [Ecklighet.]

ÄDEL, ä'd'l, a. 2. (af *Adel*) 1) Adlig, förnäm. *Ä. börd, härkomst.* — 2) a) Brukas som titel för vissa ofrälse personer af något högre anseende. *Ä. och högaktad. Ä. och lagfaren. Ä. och välbetrodd.* — b) Titel, som tillkommer magistrater i öfriga städer utom Stockholm. — 3) (fig.) a) Förträfflig, dyrbar, herrlig. *Helsan är en ä. gåfva. Njuta den ädla friheten.* — b) (i moralisk mening) Sedligt förträfflig; villig att af ren välvilja uppoffra sin egen fördel för andras bästa. *En ä. man. Ä. själ. Ett ä-t hjerta.* — c) Säges äfven om det, som utgår ifrån eller uttrycker, tillkännagifver en sådan själens egen-skap. *Ädla tänkesätt. Ä. handling. Ett ä-t ansigte. Ä. min. Ädla drag.* — d) Säges lika-ledes om växter, hvilka genom form, smak o. s. v. utmärka sig framför andra; äfv. i allmänhet om

hvad som synnerligen utmärker sig eller är af viktigare beskaffenhet. *Ädlare kroppsdelar*, de som äro närmast nödvändiga för lifvet, såsom hjertat, hjernan, o. s. v. *Ädla stenar*, de som utmärka sig genom hårdhet, glans och färg. *Ädla metaller*, de som genom elden icke lida någon förändring.

ÄDELHET, f. 3. Ädel beskaffenhet, högt värde. Jfr. *Ädel*, bem. 3, a, b, c.

ÄDELMOD, ä'd'l-möd, n. sing. 1) Ädelt sinne, ädelt hjerta. Jfr. *Ädel*, bem. 3, b. — 2) (i in-skränkta mening) Mildhet och försonlighet emot fiende eller ovän, på hvilken man vore i tillfälle att hämnas.

ÄDELMODIG, a. 2. Som lifvas af, eller uttrycker, tillkännagifver ädelmod. *En ä. man. Ä-a tänkesätt. En ä. handling.*

ÄDELMODIGT, adv. På ett ädelmodigt sätt, af ädelmod. *Ä. förlåta en något.*

ÄDELSINNAD, a. 2. ell. ÄDELSINT, a. 1. Se *Ädelmodig.*

ÄDELSTEN, ä'd'l-stén, m. 2. Se *Ädel*, 3. d. ÄDEL, ä'd'l, adv. På ett ädelt sätt, med ädelhet. *Tänka, handla ä.*

ÄDLING, m. 2. (i högre stil) Adelsman. *Ung ä. ÄFJA*, ä'vja, f. sing. (föråldr.) Dy, gyttja.

ÄFLANDE, ä'vlande, n. 4. (fam.) Ifrigt be-mödande.

ÄFLAS, ä'vlass, v. d. 1. (isl. *Efla*, arbeta, af *Afl*, kraft) Ifrigt bemöda sig, med all makt sträfva. *Ä. att vinna ära.*

ÄFVEN, ä'v'n, konj. 1) Derjemte, tillika. *Han är rik och ä. lycklig. Hon är icke allenast skön, utan ä. god.* — *Syn.* Ock, Också, Jemväl, Derjemte, Tillika, Äfvenväl, Äfvenledes, Desslika. — 2) Likaledes. *Det är ä. min tanke.* — *Syn.* Likaledes, Jemväl, Ock, Också, Äfvenledes, Äfvenväl, Äfvenså, Likaså, Sammalunda, Sammaledes. — 3) Till och med. *Ä. dygden blir föraktad.*